

Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi

Çağlayan Dinçer ¹, Ege Akgün ²

Öz

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin kendi algılarına göre belirlenmesini sağlayacak bir ölçme aracının geliştirilmesi ve çeşitli değişkenler açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesidir. Araştırma grubunda ölçek geliştirme çalışmasında 520 ve karşılaştırmalı analizlerde 413 okul öncesi öğretmeni yer almıştır. Araştırma, öğretmenlerin sınıf yönetimi puanlarının çeşitli değişkenlerle karşılaştırılması açısından betimsel araştırma modelindedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği”nin geçerli ve güvenilir bir ölçme yaptığı saptanmıştır. Ayrıca, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri öğretmenlerin öğrenim düzeyine, sınıfta yardımcı personel bulunma durumuna ve öğretmenlerin çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermezken; öğretmenin yaşına, mezun olunan okul türüne, öğretmenlik deneyimlerine ve statüsüne, sınıftaki çocuk sayısına ve çocukların yaşına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi
Öğretmen
Sınıf Yönetimi
Ölçek

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 09.10.2012
Kabul Tarihi: 26.12.2014
Elektronik Yayın Tarihi: 15.02.2015

DOI: 10.15390/EB.2015.2346

Giriş

Öğretim yılının önemli bir bölümünün geçtiği sınıf ortamı eğitim-öğretim faaliyetlerine yer verilen ve öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimin yoğun olarak yaşandığı bir yaşama alanıdır. Bu alan, öğretmen davranışlarını ve aynı zamanda öğrencilerin okula karşı tutumlarını, sosyal becerilerini ve akademik başarılarını etkilemektedir (Aydın, 1998; Erden, 1998; Ök, Göde ve Alkan, 2000). Sınıf yönetimi, etkili öğretimin en önemli elemanlarından birisidir. Son yıllarda yapılan birçok çalışma öğrencilerin davranışlarının ve akademik başarılarının, öğretmenlerin sınıflarını ne kadar iyi yönettiğine bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Öğrencilerin hem olumlu ve hem de olumsuz davranışları öğretmenin davranışları ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi sistemi kurması ve davranışlarını değiştirmesi ile tüm öğrencilerin davranışları değişebilmektedir (Sucuoğlu, 2008).

Öğretmenlerin sınıf yönetiminin çocukların kişiler arası ilişkileri, toplumsal cinsiyetçi yaklaşımları ve öğrenme deneyimleri ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Kesner, 2000; Wylie ve Thompson, 2003). Organize bir sınıf ortamı ile katı olmayan az sayıdaki kurallar, öğrenmede özgürlük ve esneklik sağlamaktadır (Jingbo ve Elicker, 2005). Denham (2006), öğretmenlerin bilgi ve becerilerini kullanarak düzenledikleri eğitim ortamının, çocukların kişiler arası ilişkilerinde duygularını başarıyla

¹ Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi AD, Türkiye, cdincer@education.ankara.edu.tr

² Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi AD, Türkiye, akgun@ankara.edu.tr

düzenlemelerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Öğretmenin sınıf yönetimi yetişkin-çocuk iletişimi, istenmeyen davranışlar, sınıf içi düzen ve düzensizlik gibi bazı çoklu kavramlarla ilişkilidir (Carter ve Doyle, 2006).

Kounin'e (1970) göre sınıf yönetimi, "çocukları öğrenmeye güdüleme, çocukların gelişim özelliklerine uygun ve aktif katılımlarını destekleyen etkinlikler planlama, çalışmalarını yönetme ve uygun dönüt verme" olarak tanımlanabilir. İyi yönetilemeyen bir sınıfta etkili öğretim ve öğrenim gerçekleşmeyecek, öğrencinin öğrenme motivasyonu yeterli düzeyde olamayacak ve istendik davranış biçimleri beklenen düzeyde kazandırılmayacaktır. Bu nedenlerle, öğretmenin en önemli rolü, iyi düzenlenmiş, destekleyici ve etkili bir ortam yaratmaktır (Başar, 2001; Emmer ve Stough, 2001; Finger ve Bamford, 2010).

Öğretmenin çocukların öğrenmelerini kolaylaştırmada yarattığı atmosferin önemi açıktır. Özellikle okul öncesi dönem, çocukların öğrenim yaşamlarının ilk basamağı ve okula karşı olumlu tutum geliştirmede kritik bir dönemdir. Ayrıca, okul öncesi eğitim ilkökula geçişte bir köprü özelliği taşımakta, eğitim programı devam eden etkinliklerden oluşmakta ve çocuklar ara verilmeksizin gün boyunca öğretmenle birlikte olmaktadır. Bu nedenle okul öncesi öğretmenin etkili sınıf yönetimi becerilerine sahip olması daha fazla önem kazanmaktadır (Jacobson, 2003).

Türkiye'de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde, geleneksel olarak eğitim sistemimizde sınıf yönetiminin bir disiplin sağlama etkinliği olarak görüldüğü ve bu nedenle yapılan araştırmaların daha çok sınıf yönetiminin davranış düzenleme ve insan ilişkileri boyutlarıyla ilgili olduğu bulunmuştur. Yapılan az sayıdaki araştırmada ise sınıf ortamının fiziksel olarak düzenlenmesi, zamanın etkili kullanımı ve plan-program etkinlikleri boyutlarının incelendiği görülmektedir (Şentürk ve Oral, 2008). Okul öncesi dönemde yapılan çalışmalara bakıldığında Şahin, Tantekin-Erden ve Akar (2011) tarafından 3-6 yaş gruplarında çalışan okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilen çalışmada, sınıf yönetimini belirleyen başlıca etkenlerin okulun alt yapı sistemi, öğretmen özellikleri, öğrenci profili, sınıfın fiziksel ortamı olduğu belirlenmiştir. Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel ortam değişkenleri ile ilgili olarak ise sınıf mevcudu ve sınıf büyüklüğü, ısı, aydınlatma ve ses özellikleri ve mobilya ve materyaller vurgulanmıştır. Akman, Baydemir, Akyol, Arslan ve Kükütçü (2011) öğretmenlerin okul öncesi dönemde sorun davranışlarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğretmenlerin sorun davranışlarda ortak bir tanıma ulaşamadıkları, kendi meslek yaşantılarında karşılaştıkları sorunları çocuğa göre yorumlayıp tanımlamaya çalıştıkları görülmüştür.

Okul öncesi dönemde öğretmenlerin istenmeyen davranışlar karşısında kullandıkları stratejilerle ilgili yapılan çalışmalar alan yazında yer almaktadır. Turla, Şahin ve Avcı'nın (2001) yaptıkları araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin sınıf ve davranış yönetimi alanında çocukları kontrol edebilmek için ceza ve ödül verme yöntemini kullandıkları saptanmıştır. Sadık (2002), okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştığı problem davranışlarla baş etmede kullandıkları yöntemleri "sözel uyarı, açıklama yapma ve fiziksel yakınlığı kullanma" olarak belirlemiştir. Sadık'ın (2004), bir diğer çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin davranışları gözlem yoluyla belirlenmiş ve öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla karşılaştığında "çocuğa yüksek sesle emir verme eğiliminde oldukları ve ilk sırada sözel uyarı yöntemini kullandıkları" belirtilmiştir. İflazoğlu ve Bulut'un (2005) okul öncesi öğretmenleri ile aday öğretmenlerin sınıf yönetimine bakışını değerlendirmek amacıyla yaptığı çalışmada, "öğretmenlerin çoğunluğunun sınıf içinde görülen problemlere tepkisel yaklaştığı" ortaya çıkarılmıştır. Bulut ve İflazoğlu (2007) gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme yöntemini kullandıkları bir diğer çalışmada, "öğretmenlerin çoğu tepkisel kategoriye girebilecek davranış biçimleri ile problem davranışa karşı tepki verdiklerini" vurgulamışlardır. Öğretmenlerin problem davranışlar karşısında kullandıkları diğer stratejiler, "aile ile iletişim-işbirliği ve önlemsel kategoriye girebilecek davranışlar" olarak sıralanmıştır. Uysal, Akbaba ve Akgün, (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, "okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlar karşısında en çok sözel uyarı, sözel olmayan uyarı ve 1.Tip ceza-azarlama, gözdağı verme, cezayı hatırlatma-stratejilerini kullandıkları bulunmuştur. Akgün, Yarar ve Dinçer, (2011) okul öncesi öğretmenlerinin

sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerini belirledikleri çalışmalarında öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları emir verme, olumsuz yüz ifadeleri ve ses kullanma, tehdit gibi olumsuz ifade toplamının, soru sorma, cesaretlendirme, fiziksel yakınlık gibi olumlu ifadelerden daha fazla olduğu görülmektedir. Akman, Aydos, Akar ve Şansal (2014) engelli ve normal gelişim gösteren çocuklarla çalışan özel eğitim ve okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejilerini inceledikleri çalışmalarında özel eğitim öğretmenlerinin çoğunluğu ve okul öncesi öğretmenin hepsi engelli çocuklarla normal gelişim gösteren çocuklara uygulanan davranış değiştirme stratejileri arasında farklılık olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler; engelli çocukların engel tiplerinin dikkate alınması gerektiğini ve engelli çocukların algılarının, zekâ düzeylerinin, becerilerinin, ihtiyaçlarının normal gelişim gösteren çocuklara göre daha farklı olduğunu vurgulamışlardır. Ritz, Noltemeyer, Davis ve Green (2014) uyumsuz davranışlar sergileyen çocuklara yönelik olarak okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları davranış yönetimi stratejilerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin uyumsuz davranışları gidermek amacıyla önleyici ve öğrencilerin öz-düzenleme becerilerini artırıcı çeşitli stratejiler kullandıkları bulunmuştur. Öğretmenler bu stratejileri en sık büyük grup etkinlikleri ve geçişler sırasında kullanma eğilimindedirler. Bu stratejilerin nihai hedefleri, (a) problem davranışı durdurma, (b) çocuğun davranışı tekrarlama olasılığını azaltma ve (c) sorun davranışı daha uygun davranış ile değiştirme olarak ifade edilmektedir.

Türkiye’de kaynaştırma sınıflarında ve okul öncesi eğitim düzeyinde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ve davranış değiştirme stratejilerini belirleyen çalışmalar yapılmaktadır. Okul öncesi eğitimde yapılan çalışmalarda genellikle gözlem tekniği kullanılmaktadır (Akgün, Yazar ve Dinçer, 2011; Bulut ve İflazoğlu, 2007; İflazoğlu ve Bulut, 2005; Sadık, 2004; Uysal, Akbaba ve Akgün, 2010). Gözlem, bir davranışa ilişkin ayrıntılı, kapsamlı ve zamana yayılmış bir resim elde edilmesi açısından çok önemli bir yöntemdir ancak sayısallaşma güçlüğü, örneklem küçüklüğü ve ekonomik olmaması gibi sınırlılıkları bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Ayrıca alan yazında okul öncesi dönem özelliklerine ve ülkemizin kültürel yapısına uygun olarak geliştirilmiş okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeye yönelik bir ölçek bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesinde bir ölçek geliştirilmesi bu becerilerin ve yordayan değişkenler ile ilişkisinin belirlenmesi ile önleyici ve çeşitli müdahale programları ile destekleyici çalışmaların yapılabilmesi açısından bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin kendi algılarına göre belirlenmesini sağlayacak bir ölçme aracının geliştirilmesi ve öğretmenin yaşı, mezun olduğu okul türü, öğrenim düzeyi, öğretmenlik deneyimi, sınıfında yardımcı personel bulunma durumu, çalışma süresi, çalışma statüsü ve sınıfındaki çocukların sayısı ve yaşı değişkenleri açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesidir.

Yöntem

Araştırma iki aşamalı bir çalışmadır, ilk aşama öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeye yarayan bir ölçek geliştirilmesi, ikinci aşama öğretmenlerin sınıf yönetimi puanlarının çeşitli değişkenlerle karşılaştırılmasıdır. Bu açıdan çalışma betimsel araştırma modelindedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan üniversite mezunu okul öncesi öğretmenleri oluşturmuştur. Ölçek geliştirme çalışması 520 öğretmen ile gerçekleştirilmiş, demografik bilgilerdeki eksiklikler nedeni ile karşılaştırmalı analizler ise 413 öğretmen ile yürütülmüştür. Araştırmada ölçek doldurmak konusunda gönüllü olan ve ulaşılabilen öğretmenler yer almıştır. Öğretmenlere ulaşılmasında olasılık dışı örnekleme türlerinden uygun örnekleme (Convenience sampling) yöntemi kullanılmıştır (Balcı, 2001). Bu gruba ilişkin betimsel istatistiklere bakıldığında 162 öğretmen 20-24 yaş grubunda (%39.3), 88 öğretmen 25-29 yaş grubunda (%21.2), 61 öğretmen 40 yaş ve üstü yaş grubunda (%14.7), 55 öğretmen 30-34 yaş grubunda (%13.5), 47 öğretmen 35-39 yaş grubunda (%11.3) yer almaktadır.

Araştırmaya, lisans mezunu 308 öğretmen (%74.5), önlisans mezunu 92 öğretmen (%22.3) ve yüksek lisans mezunu 13 öğretmen (%3.2) katılmıştır. Öğretmenlerin % 51.8'i (n=214) Açık Öğretim Fakültesinin ve %48.2'i (n=199) örgün eğitim yapan fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olmuştur.

Öğretmenlik deneyimlerine göre sıralandığında 229 öğretmen 0-5 yıl arasında deneyime sahipken (%55.4), 184 öğretmen 6 yıl ve üzerinde (%44.6) deneyime sahiptir. Araştırmaya katılan 232 öğretmen kadrolu (%56.1), 181 öğretmen sözleşmeli yada ücretli (%43.9) statüde görev yapmaktadır. Öğretmenlerin sınıfında yardımcı personel bulunma durumuna bakıldığında 211 öğretmenin (%51.1) sınıfında yardımcı personel bulunmazken, 202 öğretmenin (%49.9) sınıfında yardımcı personel bulunmaktadır. 301 öğretmen (%72.8) çalıştığı kurumda tam gün görev yaparken, 112 öğretmen (%27.2) yarım gün görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin sınıfında bulunan çocuk sayısına bakıldığında, 239 öğretmen 16 ve daha fazla çocukla (%57.8) ve 174 öğretmen 15 ve daha az çocukla (%42.2) çalışmaktadır. Çocukların yaş gruplarına bakıldığında 198 öğretmenin 61-72 aylık çocuklarla (%48.1), 109 öğretmenin 49-60 aylık çocuklarla (%26.3) ve 106 öğretmenin 36-48 aylık çocuklarla (%25.6) çalıştığı bulunmuştur.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenler hakkında kişisel ve mesleki bilgileri almaya yönelik 13 sorudan oluşan Öğretmen Bilgi Formu bulunmaktadır. İkinci bölümde ise araştırmacılar tarafından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeye yönelik olarak geliştirilen "Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği" yer almaktadır. Ölçekte öğretmenlerden kendilerini her bir madde için 1-5 puan arasında derecelendirmeleri istenmektedir (1"Hiç tanımlamıyor", 5"Tamamen tanımlıyor"). Toplam puanın yüksekliği sınıf yönetimi becerilerinin olumlu yönde yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik bilgileri bulgular bölümünde yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi sürecinde "Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği" nin iç tutarlık katsayısı, test tekrar test güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve 520 öğretmenin verdiği yanıtlara göre elde edilen veriler üzerinde faktör analizi yapılarak ölçeğin yapı geçerliği test edilmiştir.

Araştırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisini belirlemek amacıyla, "Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmada istatistiksel analiz tekniği olarak kişisel ve mesleki değişkenlerine göre dağılımı ortaya koymak amacıyla frekans ve yüzdelik hesaplamaları yapılmıştır. Ayrıca "Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği" nin puanları açısından bağımsız değişkenlere bağlı bir farklılaşmanın olup olmadığını değerlendirmek için ilişkisiz örneklemler için t testi, ilişkisiz örneklemler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, sonucun anlamlı çıktığı durumlarda farkın kaynağını bulmak için *Tukey Testi* uygulanmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak benimsenmiştir.

Bulgular

Bulgular iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, ölçek geliştirme ile ilgili bulgular ve ikinci bölümde örnekleme giren öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri ile bu özelliklere bağlı olarak “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” puan ortalamalarına ilişkin bir farklılaşma olup olmadığına yönelik bulgular verilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Geçerlilik

Geliştirilen ölçeğin geçerlilik çalışması için kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği yapılmıştır. Ölçme aracı hazırlanırken ilk olarak araştırmacılar tarafından okul öncesi dönemde sınıf yönetimine ilişkin alan yazın (Aydın, 1998; Başar, 2001; Finger ve Bamford, 2010; Kounin, 1970) ve araştırmacıların kişisel deneyimleri doğrultusunda 70 madde yazılmıştır. Maddeler yazılırken bir kısmının olumlu, bir kısmının olumsuz biçimde ifade edilmesine dikkat edilmiştir. Maddeler düzenlenirken; olgusal ifadeler içermemesine, öz ve sade bir biçimde ifade edilmesine, bir madde içinde birden fazla yargı ve çifte değilleme (iki olumsuz ibarenin) bulunmamasına dikkat edilmiştir (Tezbaşaran, 1996). *Kapsam geçerliliği, bir grup uzman tarafından ölçek, ölçme amacı ve bu amacın gerektirdiği içeriği temsil edip edemediği boyutunda incelenmesi* olarak tanımlanabilir (McGartland, Berg-Weger, Tebb, Lee, ve Rauch, 2003). Bu amaçla maddeler yazıldıktan ve gözden geçirildikten sonra hazırlanan ölçek üniversitelerin Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programlarında Sınıf Yönetimi dersini veren 5 öğretim üyesinin uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar maddeleri öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçüp ölçmediği noktasında gözden geçirmiş ve uygunluk ile anlaşılabilirlik açısından değerlendirmişlerdir. Buna göre ölçek 55 madde olarak düzenlenmiş ve ölçek geliştirme çalışması 520 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir.

Ölçeğin geçerlilik çalışmaları aşamasında, yapı geçerliliğini ölçebilmek amacıyla öğretmenlerden elde edilen puanlara temel bileşenler faktör analizi uygulanmıştır. Araştırma grubunun faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacı ile hesaplanan *Kaiser-Meyer-Olkin* (KMO) değeri kabul edilebilir sınır olan 0,60'ın üzerinde, 0,86 olarak oldukça yüksek bir değerde bulunmuştur. Bu sonucun alan yazın ve uzman görüşlerine göre yeterli olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2005). *Barlett Sphericity Testi* sonucunda elde edilen *Ki-Kare Testi* sonucunun anlamlı çıkması, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiğinin göstergesidir. Yapılan analiz sonucunda *Barlett Sphericity Testi* sonucu 5425.58 ($p < 0,01$) anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, toplanan verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ortaya koymaktadır (Aiken, 2000, Pett, Lackey ve Sullivan, 2003).

Temel bileşenler analizi kullanılarak yapılan ilk faktör analizinde 55 maddenin özdeğerleri 1.00'in üzerinde olan sekiz faktöre dağıldığı ve bu faktörlerin birlikte varyansın %30'unu açıkladığı görülmüştür. *Scree plot grafiği* incelendiğinde asıl belirgin düşüşün ikinci faktörden sonra olduğu dikkate alınarak *Varimax dik döndürme tekniği* kullanılarak analizler tekrarlanmış, faktör yüklerinin en az .30 ve tek faktör altında yer alması ve maddelerin buldukları faktördeki yük değeri ile diğer faktörlerdeki yük değerleri arasındaki farkın .10'un üzerinde olması ölçütleri esas alınarak 15 madde işlem dışı bırakılmıştır (Tabachnick ve Fidell 1989). Sonuç olarak ölçekte yapılan son analizde iki faktörde faktör yükleri .30 ve .67 arasında değişen 40 madde yer almıştır. Ölçekte yer alan maddeler dikkate alındığında birinci faktör mesleki beceriler ve ikinci faktör öğretmen çocuk etkileşimi olarak tanımlanmaktadır. Birinci faktöre örnek olarak “Sınıf kurallarını oluştururken çocukların katılımını sağlarım” maddesi ve ikinci faktöre örnek olarak “Sınıfta itaate dayalı bir otoritem vardır” maddesi verilebilir. Döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün 31 maddeden, ikinci faktörünün 9 maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktörde yer alan maddelerin yük değeri .301 ile .646 arasında değişmektedir. Yük değerleri ikinci faktörde yer alan 9 madde için .405 - .677 arasındadır. Bu değerler ölçeğin ölçümlerinin geçerli olduğunu göstermektedir. Ölçekte toplam puan en yüksek 200

ve en düşük 40 puan arasındadır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler ters kodlanmalıdır (24, 29, 31, 33, 35, 36, 38, 39, 40).

Tablo 1’de ölçekte yer alan maddelerin ilişkili oldukları faktörler ve faktör yükleri verilmiştir.

Tablo 1. Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Faktör Yapısı

Maddeler	Faktör 1	Maddeler	Faktör 1	Maddeler	Faktör 2
S18	.646	S33	.498	S47	.677
S9	.639	S1	.490	S50	.651
S24	.627	S4	.478	S55	.588
S25	.622	S27	.467	S42	.582
S30	.617	S16	.466	S54	.572
S11	.597	S5	.462	S20	.479
S21	.591	S38	.460	S51	.423
S15	.589	S41	.458	S28	.416
S22	.579	S48	.440	S45	.405
S44	.550	S8	.419		
S3	.548	S12	.374		
S10	.545	S14	.339		
S23	.544	S53	.326		
S26	.535	S46	.307		
S2	.530	S52	.301		
S7	.511				

Açıklanan Varyans: Faktör1: % 20,642 Faktör2: % 8,765 Toplam:% 29,40

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirliliği Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ve test tekrar test güvenirlilik katsayısı yöntemleriyle test edilmiştir.

Ölçeğin test-tekrar test güvenirlilik çalışması için 20 öğretmenin ilk uygulamadan sonra isimleri tespit edilmiş, 3 hafta sonra ikinci uygulama yapılmıştır. İki uygulama arasındaki zamanın test içeriğine aşına olma nedeniyle ikinci uygulamada alınacak puanları etkilemeyecek kadar uzun ancak bireyin ölçülen özelliklerinde değişme olmayacak kadar kısa olması gerektiği düşünüldüğünde ilk uygulamadan sonraki 3 haftalık süre iki uygulama arasında yeterli bulunmuştur (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). İki uygulamadan elde edilen puanlar için *Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı* hesaplanmıştır.

Ölçeğin test tekrar test ve iç tutarlık yöntemleri ile elde edilen güvenirlilik katsayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Test-tekrar Test ve İç Tutarlık Güvenirlilik Katsayıları

	Test-tekrar Test	İç Tutarlık (Cronbach α)
Mesleki Beceriler	.87	.88
Öğretmen Çocuk Etkileşimi	.83	.70
Toplam	.91	.83

Tabloya göre 40 maddelik “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” nin güvenirliliği ile ilgili olarak iç tutarlık katsayısı (Cronbach α) .83 olarak bulunmuştur. Alt boyutlara ilişkin iç tutarlık katsayıları, mesleki beceriler alt boyutu için .88, öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutu için .70 dir. Test tekrar test güvenirlilik katsayısı ise mesleki beceriler alt boyutu için .87 ($p<.01$); öğretmen çocuk etkileşimi alt boyutu için .83 ($p<.01$); toplam puan için .91 ($p<.01$); bulunmuştur.

İki yöntemle elde edilen güvenilirlik katsayıları ölçeğin ölçümlerinin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Örnekte yer alan öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri ile bu özelliklere bağlı olarak “Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” puan ortalamalarına ilişkin bir farklılaşma olup olmadığını belirlemeye yönelik bulguları gösteren ANOVA ve t Testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Bu analizler öncesinde Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin alt boyutları ile toplam puanı arasındaki ilişkiler *Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı* hesaplanarak incelenmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre ölçeğin Mesleki Beceriler alt boyutu ile toplam puan arasında pozitif yönde yüksek bir ilişki (.861), ve benzer bir şekilde ölçeğin Öğretmen Çocuk Etkileşimi alt boyutu ile toplam puan arasında pozitif yönde yüksek bir ilişki (.726) bulunmuştur. Alt boyutların toplam puan ile ilişkileri .01 düzeyinde anlamlıdır. Korelasyon analizlerinin yorumlanmasında ise korelasyon katsayısı, mutlak değer olarak 1.00–0.70 arasında ise yüksek; 0.70-0.30 arasında ise orta; 0.30-0.00 arasında ise düşük bir ilişkiyi gösterdiği (Büyüköztürk, 2005) kriterleri temel alınmıştır. Buna dayanarak ölçeğin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile ilgili benzer yapıları ölçtüğü ifade edilebilir. Diğer bir deyişle ölçeğin belli bir alt ölçeğinden yüksek puan alan bir öğretmen diğer alt ölçekten ve ölçeğin toplam puanından da yüksek puan alma eğilimindedir. Bu doğrultuda çalışmada ölçekten alınan toplam puanlar üzerinden karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3. Yaşa Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Öğretmen Yaş	n	\bar{x}	s	F	P	Farkın Kaynağı (Tukey)
(1) 20-24	162	157.53	1.64	28.295	.000	1-2
(2) 25-29	88	177.17	1.50			1-3
(3) 30-34	55	174.60	1.54			1-4
(4) 35-39	47	175.95	2.01			1-5
(5) 40+	61	175.54	2.23			
Toplam	413	168.74	.95			

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($F(4-408)= 28.295, p<.05$). Birimler arasındaki farkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Tukey Testinin sonuçlarına göre 20-24 yaşında olan öğretmenlerin puanları tüm diğer öğretmenlerden anlamlı derecede daha düşüktür.

Tablo 4. Öğrenim Düzeyine Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Öğrenim Düzeyi	n	\bar{X}	s	F	P	Farkın Kaynağı (Tukey)
Önlisans	92	168.7717	2.10578	2.756	.065	-
Lisans	308	168.2175	1.10010			
Y. Lisans	13	181.0769	3.46496			
Toplam	413	168.7458	.95595			

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri öğrenim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($F(2-410)=2.75, p>.05$).

Tablo 5. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Okul Türü	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Açık Öğretim	214	160.21	20.75	411	10.381	.000
Örgün Eğitim	199	177.95	12.61			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri mezun olunan okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t(411)= 10.38, p<.05$). Örgün eğitim yapan fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri puanları Açık Öğretim Fakültesinin ilgili bölümünden mezun olan öğretmenlere göre daha yüksektir. Buna göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri mezun olunan fakültenin özelliğine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir.

Tablo 6. Öğretmenlik Deneyimlerine Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Deneyim	n	\bar{X}	S	sd	t	p
0-5 Yıl	229	162.41	20.61	411	7.923	.000
6 Yıl ve üstü	184	176.62	14.40			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri öğretmenlik deneyimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t(411)= 7.923, p<.05$). Buna göre öğretmenlik deneyimi 6 yıl ve üstü olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri deneyimi 0-5 yıl olan öğretmenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 7. Çalışma Statüsüne Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Çalışma Statüsü	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadrolu	232	171.14	18.14	411	2.863	.004
Sözleşmeli/Ücretli	181	165.67	20.59			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri çalışma statüsüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t(411)= 2.863, p<.05$). Kadrolu olarak görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri puanları sözleşmeli ya da ücretli olarak çalışan öğretmenlere göre daha yüksektir.

Tablo 8. Yardımcı Personel Bulunma Durumuna Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Yardımcı Personel	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Var	202	167.79	19.89	411	.976	.330
Yok	211	169.65	18.97			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri sınıfta yardımcı personel bulunma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(411)= .976, p>.05$).

Tablo 9. Çalışma Süresine Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Çalışma Süresi	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Tam gün	301	169.40	18.62	411	1.137	.256
Yarım gün	112	166.96	21.43			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri çalışma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($t(411)=1.137, p>.05$).

Tablo 10. Çocukların Sayısına Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının t Testi Sonuçları

Çocuk Sayısı	n	\bar{X}	S	sd	t	p
15 ve daha az	174	157.64	20.17	411	11.33	.000
16 ve daha fazla	239	176.82	14.20			
Toplam	413					

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri sınıftaki çocuk sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($t(411)=11.33, p<.05$). Sınıfında 16 ve daha fazla çocuk bulunan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri puanları sınıfında 15 ve daha az çocuk bulunan öğretmenlerden daha yüksektir.

Tablo 11. Çocukların Yaşına Göre Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Çocuk Yaşı (Ay olarak)	N	\bar{X}	s	F	P	Farkın Kaynağı (Tukey)
36-48	106	163.4528	2.04483			
49-60	109	171.4954	1.84447	5.605	.004	1-2
61-72	198	170.0657	1.28859			1-3
Toplam	413	168.7458	.95595			

Tabloya göre okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri sınıftaki çocukların yaşına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($F(2-410)=5.605, p<.05$). Birimler arasındaki farkların hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak amacıyla yapılan Tukey Testinin sonuçlarına göre 36-48 aylık çocuklarla çalışan öğretmenlerin puan ortalamaları daha büyük yaş grupları ile çalışan öğretmenlerden daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada olumlu sınıf yönetiminin özellikleri temel alınarak okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirilmesi ilk amaçtır. Buna göre araştırmada elde edilen bulgulara bakıldığında ölçekte yer alan maddelerin yük değerinin .301 ile .677 arasında olduğu görülmektedir. Faktör yük değerinin .45 ya da daha yüksek olması ölçeğin geçerliliği için iyi bir ölçüdür ancak uygulamada az sayıda madde için bu sınır .30'a kadar indirilebilmektedir (Büyüköztürk, 2005). Bu değerler ölçeğin geçerlilik boyutunda madde faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili olarak iç tutarlık katsayıları (Cronbach α) .83, .88 ve .70 ve test tekrar test güvenilirlik katsayıları ise .91, .87 ve .83 olarak bulunmuştur. Bu test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve daha yüksek olması test puanlarının güvenilirliği için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2005). Bu sonuçlara göre ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme yaptığı saptanmıştır.

Faktör analizinin matematiksel bir süreç olduğunu ve her zaman teori ve sağduyu ışığında yorumlanması gerektiğini dikkate almak önem taşımaktadır (Beavers, Lounsbury, Richards, Huck, Skolits ve Esquivel, 2013). Bu çalışmada da faktör analizinde elde edilen bulgular kuramsal temel doğrultusunda kanısal olarak yeterli görülmüştür. Ancak sonraki çalışmalarda farklı bir örneklem grubundan toplanan verilere doğrulayıcı faktör analizi uygulanması önerilebilir.

Araştırmanın ikinci amacı öğretmenlerin kişisel ve mesleki özellikleri ile bu özelliklere bağlı olarak sınıf yönetimi becerilerine ilişkin bir farklılaşma olup olmadığını belirlemektir. Buna göre 25 yaş ve üzeri olan okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, 20-24 yaşında olan öğretmenlerden ve öğretmenlik deneyimi 6 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri 0-5 yıl olan öğretmenlerden daha olumlu olduğu görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin meslekte geçen süre artışının, tecrübe kazanmanın ve mesleki deneyiminin sınıf yönetimi becerileri üzerinde olumlu etkide bulunduğu söylenebilir. Bu araştırmanın sonuçlarına paralel bulgular ortaya koyan çalışmalara bakıldığında O'Brien ve Goddard (2006) yaptıkları çalışmada mesleklerinin ilk yılında öğretmenlerin sınıf ve davranış yönetimi konularında yetersiz olduklarını ve bu konularda bilgi ihtiyaçlarının olduğunu bulmuştur. Yeşilyurt ve Çankaya (2008), araştırmalarında "21 yıl ve üzeri deneyimi olan öğretmenler daha düşük deneyimi olan öğretmenlere göre sınıf yönetimi becerileri açısından daha üst düzeyde öğretmen niteliklerine sahip oldukları" belirlenmiştir. Buna karşın, Turla, Şahin ve Avcı (2001), öğretmenlerin "sınıf ve davranış yönetimi ile ilgili sorunlarının meslekte geçirilen süre değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını" ve Denizel-Güven ve Cevher (2005) de "deneyim açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin anlamlı bir fark bulunmadığını" yaptıkları çalışmalarla ortaya koymuşlardır. Sonuçları birbirinden farklı araştırma bulguları dikkate alındığında sınıf yönetimi becerileri üzerinde deneyimin önemli bir faktör olmakla birlikte tek başına yeterli olmadığı, mesleki gelişimde kendini yenileme gibi diğer faktörlerin dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın bulgularına göre öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri öğrenim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Yeşilyurt ve Çankaya (2008) tarafından yapılan araştırmanın bir diğer bulgusuna göre "ön lisans mezunu öğretmenlerin, lisans mezunu öğretmenlere göre daha iyi sınıf yönetimi becerisine sahip olduğu" bulunmuştur. Buna karşın, Sucuoğlu, Ünsal ve Özokçu (2004) "öğretmenlerin sınıf yönetimi puanlarının öğretmenlerin öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığını" bulmuşlardır. Sucuoğlu, Ünsal ve Özokçu (2004) tarafından yapılan bu çalışmaların sonuçlarına göre lisans mezunu olmanın beklentilerin aksine sınıf yönetimi konusunda bir avantaj yaratmadığı görülmektedir. Ancak Denizel-Güven ve Cevher (2005)'in çalışmasında "öğrenim durumu açısından öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin anlamlı fark" bulunmuştur. Tüm bu sonuçlar, eğitim yaşamında aktarılmaya çalışılan bilgi ve becerilerin öğretmenlerin meslek yaşamlarında doğru bir şekilde kullanılabilmesinde öğretmenlerin sabır, hoşgörü, sorumluluk, isteklilik gibi kişisel özelliklerine bağlı olabileceğini göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri mezun olunan okul türüne göre anlamlı fark göstermektedir. Örgün eğitim yapan fakültelerin ilgili bölümlerinden mezun olan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, Açık Öğretim Fakültesinin ilgili bölümlerinden mezun olan öğretmenlere göre daha yüksek düzeydedir. Ancak Turla, Şahin ve Avcı'nın (2001) "öğretmenlerin sınıf ve davranış yönetimi ile ilgili sorunlarının mezun olunan okul değişkenlerine göre değişmediği" ve Sucuoğlu, Ünsal ve Özokçu'nun (2004) "öğretmenlerin sınıf yönetimi puanlarının mezun olunan okul türüne göre farklılaşmadığı" bulguları bu çalışmanın sonuçlarını desteklememektedir. Meslek yaşamında sürekli çocuklarla çalışacak olan öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince uygulamalarında geribildirim alabilmeleri için öğretim elemanları ile yüz yüze etkileşim içinde olmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Özellikle çocuğun gelişimine, eğitim ve öğretim sürecine yön verme gibi bir sorumluluğa sahip olan okul öncesi öğretmenlerinin örgün eğitim aldıkları dört yıl boyunca üniversite ortamında mesleğe hazırlanmaları büyük önem taşımaktadır. Ayrıca üniversite eğitimi, meslek elemanı yetiştirme amacının daha ötesinde bilimsel ve eleştirel düşünme becerileri kazandırmada da önemli bir görev üstlenmektedir.

Kadrolu olarak görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin, sözleşmeli ya da ücretli çalışan öğretmenlere göre anlamlı fark göstermesi kurumsal olarak daha bağlı hissettiklerinin bir göstergesi olabilir. Sözleşmeli ya da ücretli olarak çalışan öğretmenler, geçici bir kadroda olmaları nedeniyle kendilerini o kurumun bir parçası olarak göremeyebilmekte ve bir süre sonra süreçte yer alamama olasılıklarından dolayı kendilerini sorumlu ve yetkin hissedemeyebilmektedirler.

Araştırmada öğretmenlerin sınıfında yardımcı personel bulunmasının ve tam gün ya da yarım gün çalışmasının sınıf yönetimi üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri üzerinde mesleki deneyim, örgün eğitimden mezun olma, mesleki statü gibi faktörler daha fazla önem taşımaktadır.

Çocukların özellikleri ile ilgili bulgular incelendiğinde, sınıfında 16 ve üzeri çocuk bulunan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin, 15 ve daha az çocuk bulunan öğretmenlerden daha olumlu olduğu ve 49 ay ve daha büyük çocuklarla çalışan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 36-48 aylık çocuklarla çalışan öğretmenlerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. 15 ve daha fazla çocukla çalışmak grup içi etkileşimin artması, etkinliklerin daha çeşitlenmesi nedeni ile sınıf yönetimini kolaylaştırmasının; küçük yaş grubu ile çalışmanın ise gelişim özellikleri doğrultusunda yönergeleri alma, kurallara uyma gibi sınıf yönetiminin temel konularının bazılarında zorluk yaşamalarının öğretmenlerin sınıf yönetimini zorlaştırmasının nedeni olduğu düşünülmektedir. Yalçınkaya ve Tombul (2002) "öğretmen algılarına göre sınıf yönetimi becerilerinin sınıf mevcudu değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği" bulgusu, araştırma ile paralellik gösterirken Denizel-Güven ve Cevher (2005)'in "sınıf mevcudu ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin anlamlı bir fark bulunmadığı" bulgusu araştırma sonuçlarını desteklememektedir.

Okul öncesi dönem çocuklarda sınıf ortamında istendik davranışları kazandırmada, sosyal becerilerini geliştirmede ya da çocukların problem davranışlarını önleme ve davranış sorunlarını azaltmada öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik müdahale programlarının güncel çalışmalarda yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine yönelik algılarının olumlu yönde değiştiği, öğrendikleri becerileri uyguladıkları ve izleme çalışmalarında bu uygulamaların devam ettiği görülmektedir (Carter ve Van Norman, 2010; Carlson, Tiret, Bender ve Benson, 2011; Driscoll, Wang, Mashburn ve Pianta, 2011; Wenz-Gross ve Upshur, 2012).

Sonuç olarak, Okul Öncesi Öğretmenleri için Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme yaptığı ve okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri öğrenim düzeyine, sınıfta yardımcı personel bulunma durumuna ve çalışma saatine göre anlamlı farklılık göstermezken; öğretmenin yaşına, mezun olunan okul türüne, öğretmenlik deneyimlerine, kurumdaki statüsüne, sınıftaki çocuk sayısına ve çocukların yaşına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

Uysal, Burçak, Tepetaş ve Akman (2014) okul öncesi ve ilköğretim aday öğretmenlerin metaforlar aracılığıyla sınıf yönetimi konusundaki algılarını belirledikleri çalışmalarında negatif algıları içeren bir kategori haricinde kategorilerin pozitif algıları içerdiğini bulmuşlardır. Hizmet öncesinde sınıf yönetimi ile ilgili olumlu algıların çalışma yaşamında devam edip etmediğı ve sınıf yönetimi becerileri ile ilişkisinin incelendiğı çalışmalar önerilebilir.

Öğrenim düzeyine göre anlamlı bir fark bulunmasa da yüksek lisans mezunu öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri puan ortalamaları önlisans ve lisans mezunu öğretmenlere göre daha yüksektir. Bu nedenle yüksek lisans mezunu ve lisans mezunu öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin daha geniş örneklerde karşılaştırılması önerilmektedir. Bu çalışmada öğretmenler kendi algılarına göre sınıf yönetimi becerilerini değerlendirdiklerinden, planlanacak diğer araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi çoklu değerlendirme kaynaklarının kullanıldığı farklı araştırma desenlerinin kurgulanması önerilmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda, deneyimli öğretmenlerin yeni mezun öğretmenleri sınıf yönetimi gibi alanlarda desteklediğı mentörlük sisteminin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini destekleyecek kapsamlı hizmetiçi eğitim modellerinin geliştirilmesi önerilebilir. Bundan sonraki çalışmalarda öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin belirlenmesinde geliştirilen ölçek kullanılarak müdahale programlarının ülkemizde de geliştirilmesi ve etkilerinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Aiken, L. R. (2000). *Psychological Testing and Assessment*. (10th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Akgün, E., Yarar, M. ve Dinçer, Ç. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerin Sınıf İçi Etkinliklerde Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.
- Akman, B., Aydos, E. H., Akar, A. ve Şansal, S. (2014). Preschool and Special Education Teachers' Behavioural Management Strategies. *Elementary Education Online*, 13(1), 274-291.
- Akman, B., Baydemir, G., Akyol, T., Arslan, A. Ç. ve Kükütçü, S. K. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları Sorun Davranışlara İlişkin Düşünceleri. *e-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 6(2), 1715-1731.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başar, H. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A.
- Beavers, A. S., Lounsbury, J. W., Richards, J. K., Huck, S. W., Skolits, G. J. ve Esquivel, S. L. (2013). Practical Considerations for Using Exploratory Factor Analysis in Educational Research. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 18(6), 1-13.
- Bulut, M. S. ve İflazoğlu, A. (2007). *Anasınıfı Öğretmenleri İle Öğretmen Adaylarının Sınıfta Karşılaştıkları Problem Davranışlar ve Bu Davranışlara Yönelik Geliştirdikleri Stratejiler: Nitel Bir Çalışma Örneği*. Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyum Kitabı. (Ed. N. Aral ve B. Tuğrul) İstanbul: Ya-Pa.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A.
- Büyüköztürk, S., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F., (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (3. baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Carlson, J. S., Tiret, H. B., Bender, S. L. ve Benson, L. (2011). The Influence of Group Training in the Incredible Years Teacher Classroom Management Program on Preschool Teachers' Classroom Management Strategies. *Journal of Applied School Psychology*, 27, 134-154.
- Carter, K. ve Doyle, W. (2006). Classroom management in Early Childhood and Elementary Classrooms. In C. M. Evertson, and C. S. Weinstein, (Eds.), *Handbook of Classroom Management: Research, Practice, and Contemporary Issues*, pp. 373-406. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Denham, S. A. (2006). The Emotional Basis of Learning and Development in Early Childhood Education. In B. Spodek ve W. N. Saracho (Eds.), *Handbook of research on the education of young children* (2nd ed.). pp. 85-103. Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum.
- Denizel-Güven, E. ve Cevher, F. N. (2005). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-22.
- Driscoll, K. C., Wang, L., Mashburn, A. J. ve Pianta, R. C. (2011) Fostering Supportive Teacher-Child Relationships: Intervention Implementation in a State-Funded Preschool Program. *Early Education & Development*, 22(4), 593-619.
- Emmer, E. T. ve Stough, L. M. (2001) Classroom Management: A Critical Part of Educational Psychology, With Implications for Teacher Education, *Educational Psychologist*, 36(2) ,103-112.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım.
- Finger, J. ve Bamford, B. (2010). *Sınıf Yönetimi Stratejileri Öğretmen Klavuzu*. (Çev. Ed. T. Karaköse). Ankara: Nobel.
- İflazoğlu, A. ve Bulut, M. S. (2005). *Anasınıfı Öğretmenleri İle Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimine Bakış Açuları: Nitel Bir Çalışma Örneği*. I. Uluslararası Okulöncesi Eğitimi Kongresi. İstanbul. 251-269.
- Jacobson, L. (2003). Early years. *Education Week*, 23(15), 6-11.

- Jingbo, L. ve Elicker, J. (2005). Teacher-Child Interaction in Chinese Kindergartens: An Observational Analysis. *International Journal of Early Years Education*, 13(2), 129-143.
- Kesner, J. E. (2000). Teacher Characteristics and the Quality of Child: Teacher Relationships. *Journal of School Psychology*, 28(2), 133-149.
- Kounin, J. S. (1970). *Discipline and Group Management in Classrooms*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- McGartland, R. D., Berg-Weger, M., Tebb, S., Lee, E. S. ve Rauch, S. (2003). Objectifying Content Validity: Conducting a Content Validity Study in Social Work Research. *Social Work Research*, 27(2), 94 - 104.
- O'Brien, P. ve Goddard, R. (2006). Beginning Teachers: Easing the Transition to the Classroom. *The Australian Educational Leader*, 28(1), 28-31.
- Ök, M., Göde, O. ve Alkan, V. (2000). İlköğretimde Öğretmen Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi. *Milli Eğitim Sanat Kültür Dergisi*, 145, 20-24.
- Pett, M., Lackey, N. ve Sullivan, J. (2003). *Making sense of Factor Analysis*. Thousand Oaks: Sage.
- Ritz, M., Noltemeyer, A., Davis, D. ve Green, J. (2014). Addressing Preschool Non-compliance: Insights revealed through Systematic Observation and Interview. *Psychology in the Schools*, 51, 181-197
- Sadık, F. (2002). Sınıf İçindeki Problem Davranışların Nedenleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 106-115.
- Sadık, F. (2004). Okul Öncesi Sınıflarda Gözlenen Problem Davranışlar ve Bu Davranışlarla Baş Etmede Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13, 88-97.
- Sucuoğlu, B. (2008). Okul Öncesi Sınıflarda Kaynaştırma ve Sınıf Yönetimi. *Çoluk Çocuk Dergisi*, 40-45.
- Sucuoğlu, B., Ünsal, P. ve Özokçu O. (2004) Kaynaştırma Sınıfı Öğretmenlerinin Önleyici Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 51-64.
- Şahin, İ. T., Tantekin-Erden, F. ve Akar, H. (2011). The Influence of the Physical Environment on Early Childhood Education Classroom Management. *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, 44, 185-202.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de Sınıf Yönetimi ile İlgili Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 1-26.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (1989). *Using multivariate statistics*, (2. Ed.). New York: Harper Collins.
- Tezbaşaran, A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Psikologlar Derneği.
- Turla, A., Şahin, T. F. ve Avcı, N. (2001). Okulöncesi Öğretmenlerinin Fiziksel Şartlar, Program, Yöntem, Teknik, Sınıf ve Davranış Yöntemi Sorunlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 95-101.
- Uysal, H., Akbaba, S. A. ve Akgün, E. (2010). Okulöncesi Öğretmenlerinin Çocukların İstenmeyen Davranışları Karşısında Uyguladıkları Stratejiler. *İlköğretim Online*, 9(3), 971-979.
- Uysal, H., Burçak, F., Tepetaş, G. Ş. ve Akman B. (2014). Preschool Education and Primary School Pre-service Teachers’ Perceptions about Classroom Management: A Metaphorical Analysis. *International Journal of Instruction*, 7(2), 165-180.
- Wenz-Gross, M. ve Upshur, C. (2012). Implementing a Primary Prevention Social Skills Intervention in Urban Preschools: Factors Associated with Quality and Fidelity. *Early Education & Development*, 23(4), 427-450.
- Wylie, C. ve Thompson, J. (2003). The Long-Term Contribution of Early Childhood Education to Children’s Performance—Evidence from New Zealand. *International Journal of Early Years Education*, 11(1), 69-78.
- Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008). Sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerinin belirlenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 274-295.

- Yalçınkaya, M. ve Tombul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(2), 1-10.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.